
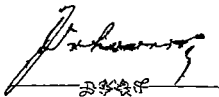

P E S M I

zložil

Boris Mirán.

NA DUNAJI, 1869.

Tiskal in založil F. B. Geitler.

Albrehtove ulice 4.

II, c, 28.979. f

030003679

LD = 70706688

I.

Lehké nogé, lehkó sercé,
Iz persi mladih pesem glasna
Takó k dekletu v vás se gré,
Takó mladost se vživa jasna!

Glas sladki slavcu dala si, natora!
Da nam v sercetopeče melodíje
Ljubezen, hrepenenje svoje lije,
Ko tiho v spanji diha plán in gora.

Ko beli dan pripelje mlada zora,
Veselo žvergolé se kvišku vije
Škerjanec v sinje nébo, da se skrije
V daljavi neizmernega prostora.

Sercé mi žalost zdaj zaliti hoče,
In zdaj ga sladko dviga mi veselje —
Rad bi govoril, pa mi ni mogoče.

Natora sveta! vsliši moje želje:
Sercé ti drugo v persi meni vstvari,
Al pa mi petja sladki dar podari!

Le pihaj, le pihaj, veter hladán!
Le pihaj, ter hladi mi čelo vroce,
Saj serca mi, da si še bolj močan.
Ne bode ti ohladiti mogoče!

List za listom z drevja pada.

Veter ž njimi si igra;
In takó za nado nada
Gine meni iz sercá!

Pómlad pride in zeleno
Perje spet dobó drevó;
Serce moje posušeno
Zelenelo več ne bó.

Čuj! ostra bórja po polji brije,
Snežéne oblake pod nebom podi;
Cveteča pomlad mi v serci sije,
Vse klije mi v njem in zelení.

Ni čudo! saj me je obiskala
Ljubezen čez dolgo časa spét;
Ljubezen pa je seboj pripeljala
Zelenje in cvetje, pomlájen svét.

In tisoč, in tisoč rožic poganja,
Iz serca mi nove pesmi vró;
Izbujajo se iz dolzega spanja,
In ž njimi veselje, življenje novó.

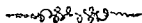
Po nogradu sem se sprehajal,
Ter sladko grozdjiče sem bral;
Pa nate, ljubica! sem mislil,
Tako pri sebi sem dejal:

Sladké res jagode so vinske,
To je pač znano vsim ljudem;
Pa slaja še so njena usta,
Kar pa jaz sam na svetu vé m.

Kar žala misel me obide:
Al misliš tudi ti na mé;
Al tvoja usta morebiti
Kdo drug sedaj ljubiti sme?

Če si ostala meni zvesta,
Naj srečne ure bog ti dá,
In ljubega v naročje tvoje
Naj kmalo spet me pripeljá.

Če pa si mene pozabila,
Če drug sedaj objema te;
Naj v strúp se méd mu spreoberne,
Ki ga iz tvojih ust pijè! —

„Boš, ljubica! me prenočila?
Popotnik terkam na tvoj hrám
Temà je že zemljó pokrila,
Jaz daleč še domú imám.

Dokàj sem storil danes poti,
Da trudne žé so mi nogé;
Počitka dala boš siroti,
Ki, kam bi terkat šel, ne vé?“ —

„Oj sem, oj sem, na serce moje!
Tu prostor tebi jaz imám;
Počitka ti od daljne hoje
Na zvestih svojih persih dam.“ —

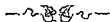
Pred tábo na kolenih v prahu
Ponižan jokal sem glasno;
Ti pa od mene sladko svoje
Obračala si v stran okó.

„Zastonj ti jok in žalovanje,
Zastonj lijó grenke solzé;
Zastonj! pregrehe černe tvoje
Ne spere bridkih solz morjé!

Sercé nedolžno sem ti dala,
Ti goljufal si me gerdó;
Izpred očí mi, nehvaležni!
Če serce počí mi zató.

To komaj si izgovorila,
Solzé vlijó ti iz očí;
Jaz kvišku planem, te objamem
In — nisi mi branila ti.

Zedinjene so solze lile,
Ki sva jokala jih obá;
Zedinjene so lahko sprale
Pregreho mojega sercá! —

V naročji sem molčé ti slonel,
Pa v mile zeri sem ti oči;
Objemala, poljubovala,
Ljubó si božala me ti.

Glej, ko takó slonim zamaknen,
Solzà mi priigra v okó;
Ti pa zagledala si sólzo,
Ter si vprašala me plahó:

„Kaj solza, dragi! ta pomeni,
Ki bistro ti oko kalí?
Kaj nisi srečen, imaš drugo,
Ki zánjo serce ti gori?“

„Imám, imám jo, drugo ljubo,
Ki zanjo serce mi gori;
Al, oh! nesrečna je in bolna,
V temi pozabljena medlí!

Le jokaj, ali se ne jokaj,
Kaj to, deklè! je meni mar?
Bolj ljubim jo, ko vse, ko tebe,
In bolj jo ljubil bom vsikdar!

O da ji more pomagati
Iz serca gorka tvoja kri;
Brez straha tebi v bele persi
Nož roka moja zasadí.

Iz mehkih rok me pusti, dekle!
Kakó jaz srečen biti smém,
Ko sladko svojo domovino
V nesreči zapuščeno vém!“

Kaj mi mar je domovina,
Kaj mi slava mar in čast?
Ti si moja domovina,
Ti si moja sladka last!

Stisni me na bele persi,
Sladki strup vmori me naj;
Ti si mi življenje dala,
Smert mi tudi sládko daj! —

Sercá sem tebe, draga! prosil,
Na verh mi daješ še rokó;
Za róko, dekle! lepo hvalo,
Sercé mi bo dovolj samó! —

Za góre solnce mi zahaja,
Na zémlijo pada rosni hlad;
Sladák spomin mi v persih vstaja,
Ljubó me hodi pozdravlját.

Oblaček ti, ovčica bela!
Po nebu plavaj mi naprej;
Poglej, kaj draga moja dela,
Da jo pozdravljam, ji povej.

Če misli name, bodi zdrava,
Poljub ji nesí moj gredóč;
Naj mirno mi in sladko spava,
Prijazne sanje, láchko noč! —

Glas tiho meni v serci pravi,
Tako mi vedno govoreč:
Če te ljubezen ne ozdravi,
Ne upaj zdravja nikdar več.

Ljubezen te je pogubila,
Mladosti zamorila cvét;
Ljubezen bode se verníla,
Prinesla sercu zdravje spet.

Ljubezen v serce se verníla,
Pomlad se ti na lica bó;
In lica bodo se zjasnila,
Zvedrilo bo se ti okó.

Pa pesmi bodo ti vesele,
Ko pretečene dní krepké,
Iz pomlajenih persi vrele,
Smijalo bo se ti sercé.

Samó to upanje tolaži,
To teši serce mi bolnó;
Oh skoraj, skoraj se prikaži,
Ljubezen! čakam te težkó!

Okó naj mi zasije tvoje,
Zasije zorni tvoj obraz,
In zopet mi mladosti moje
Povernil bo se zlati čas! —

Vse to, kar si mi zdaj naštelá,
Vse to sem, in še več grešil;
Kakó bi v lica zarudela,
Ko bi odkritoserčen bil!

O kaj so si prizadejale,
Jezične starke redkih zob,
Da so ti toliko nabrale
Pregreškov mojih in gerdob.

Kako za vsacega dekličá,
Za staro in mladó gorím;
Da malo maram za hudiča,
Da njih celó se ne bojim!

Kako bi jaz bil jezen nanje,
Tako lepo za mé skerbé!
Bog plati dobro jim dejanje,
Če jim ga sama nisi že!

Kaj bi neki ž njim začela,
Ko bi res ti dal serce?
Saj še meni sitnost déla,
Ki sem bolj mu vajeñ že.

Serce moje ni medéno,
Kakor se v sejmù dobó;
Nagizdano z zlato peno,
In zakroženo lepó.

Serce moje ni gredica,
Kjer „cvetičice cvetó;“
Kjer „šumljá hladná vodica,
Drobne tičice pojó.“

Tamno brezno — huda kača
Zvita mu na dnu leží;
Táko je — to ni igrača
Za dekleta, kakor ti.

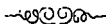
Tóraj, dèkle ljubeznjiva!
Pusti v nemar te rečí;
Kakor prej, se še ljubiva,
Serca k tému treba ní.

Ój tiho, tiho, serce moje!
Le malo časa še voljnó
Prenašaj bolečine svoje,
Saj dolgo treba več ne bo.

Ní daleč nama več do groba,
Navzdól že pot do njega gre;
Tam bolečin potihne zloba,
Tam si počilo boš sercé.

Tam bova spala dolgo spanje,
Dramilo naju nič ne bo;
Zaspé tam tudi pevske sanje,
Ki zdaj miru ti ne dadó.

Ne kamna drazega, ne križa
Na grobu mojem pač ne bo;
Nihče se vsmiljen mu ne bliža,
Da bi govoril mi s solzó:

Pod hladno mirno tu gomilo
Počivaj trudno ti sercé;
Saj dókler moglo si, nosílo
Človeštva vsega si gorjé! —

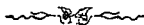

Kakó si se takó mi prikupila,
Priserčna moja, sladka domovina!
Da mi iz serca tvojega spomina
Čas ne izbriše, in ne druga sila.

Po svetu ti iz varnega si krila
Poslala zgodaj zvestega me sina;
Up v mladem sercu — to je last edina,
Ki si na daljno pot mi jo zročila.

In vender, glej! jaz vedno mislim nate,
Po tebi serce zvesto izdihuje,
Prelilo rado gorko kri bi zate.

Moj duh te v tibi noči obiskuje,
In tvoje zveste sine, moje brate,
Pozdravljat hodi iz dežele tuje.

Serce moje, kaj če to?
Kar si koli poželelo,
Dal sem ti, da bi veselo,
Enkrat bilo mi samó!

Kaj gorjé ti tuje mar?
Da kar solnce ga obseva,
Vse človeštvo tare reva,
Da terpi tu slednja stvar!

Kaj boli te, da morí
Brata brat in sin očeta;
Da zvestóst žené, dekleta,
Kakor v solncu sneg skopni!

Kaj si mi tako težkó,
Kadar slišiš kje otroka,
Ki za materjo se joka,
Ki mu v zémljo jo nesó. —

Nemogoča je pomoč,
Pusti družih bolečine;
Glej, mladost ti zlata gine,
Bliža se ti dolga noč!

II.

Nar hujša vsih je bolečin
V nesreči srečnih dni spomin

Dante.

Pri oknu sva molčé slonela,
Sladkó je kos v goščavi pel;
Sladkó je v cvetji seč duhtela,
Ki mrak jo tihi je objél.

Na polje hladna rosa pada,
Po nebu vnéma zvezd se žar;
Ljubezen diha zemlja mlada,
Ljubezen diha vsaka stvar.

Molčé ozrè se ona name,
Molče ozrem se jaz na njó;
Oko z očesom tu se vjame,
In z usti usta se vjemó.

„Čuj, v vertni seči prepéva kos,
Na nebu zarija dan naznanja;
Po ulicah zgodnji ropoče voz,
Izbuja se mesto iz kratkega spanja.“

„Oj tiho, saj še ne žvergoli
Škerjanec verté se v sinjo višavo;
Še malo zatisni, moj ljubi! oči,
Na persi nasloni mi trudno glavo.

Zagernem okna, da beli dan,
Ne dramí sladkega nama pokoja;
Sladkó mi je truden život in zaspan,
Ljubezni je trudna duša moja.

Na persih zadremłji mi, ljubček moj!
V naročji ti bodem jaz zadremala;
Ti kos pa v seči cveteči poj,
Da bodeva dalje in slaje spala!“

⓪ zakaj si se mi vdala,
Ti nar blažji izmed žen!
Ti, ki v mladih persih vžgala
Nevgasljiv si mi plamen.

Kar v ljubezni je sladkosti,
V tvojem sem naročji pil;
Srečo vso in slast mladosti
Tebi sem na persih vžil.

Vender, da si se mi vdala,
Grenke točil bi solzé;
Zvesta nisi ti ostala,
Zveste nima svet žené!

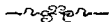
Popotne pesmi.

Kannstadt poleg Nekarja.

Danes tukaj, jutri tam,
Drugi kraji, druga mesta!
Če mi vseč ni tu, drugam
Urna me popelje cesta.

Kakor tica, ki leti
Čez goré in čez planine,
Kraje gledam in ljudi,
Kaj mi mar njih bolečine?

Kdo tolaži mi sercé,
Ko tolažbe milo prosi?
Kakor svoje jaz gorjé,
Vsak gorjé naj svoje nosi!

Pariz.

Nisem Nmec, dekle lépo!
Nisem Rus Italijan;
Nisem Turek, nisem Španec,
Tudi pust ne Angličan.

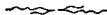
Kaj ti bo, če imenujem
Narod svoj in rojstni kraj;
Vé Francozinje se v šolah
Ne učite bog vé kaj.

Malo veste, kje dežela
Ona ali ta leži;
Vendar to pa bolje znate,
Kaj življenje nam sladí.

Glej! tam doli, daleč, daleč,
Več ko tri sto ur hodá,
Tam deželica je mala,
Notri tam sem jaz domá!

Čuden govor, čudna noša,
Drugo je življenje tam;
Le sercé nam za ljubezen
Vročé bije, kakor vam.

Glej! tako okoli pasa
Mi pokladamo rokó;
In na usta mi dekletom
Usta stiskamo — takó!

Nad Fontainebleau.

Kaj gledaš skrivaj me od strani,
Pol vsmiljeno, pol radovédno,
Popotnika, ki se pri vas mudí,
Ti dèkle ljubezni vredno!

Le bliže sem, bati se mi ne sneš,
Nasproti mene sem sédi;
Saj, káko mi dobro dejo, ne veš
Priserčni tvoji pogledi.

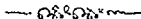
Ko mati mi tvoja pripravlja jedi,
Ti polni mi čašo prazno,
In časi svoje černe očí
Daj gledati mi prijazno.

O da pri vas ostati ne smém,
Kjer živel bi v srečni samoti;
Odtegnil bi sem se posvetnim ljudem,
In njihovej reví in zmoti!

Pozabil bi svet in njegovo gorje,
Pozabil bi lastne nesreče;
Počilo bi tukaj si trudno sercé,
Hladilo si rane skeleče.

Pa kaj se ti jasne kalé oči?
Od vsmiljenja so ti vnete;
Na zadnje bi me še ljubila ti, —
Ti zlato, priserčno dete!

Le hitro spet v roko popotni les,
Pa dalje, dokler ni prekásno!
Obriši solzé si, deklè! iz očés,
Ko prej naj ti gledajo jasno!

Montmorency.

Milo se meni serce topi,
Ko te gledam, deklica ti!
Komaj si stara štirinajst let,
Pa že zahajaš sama med svet.

Pesmi prodajaš popotnim ljudém,
Pesmi, da vnemajo kri možém;
Drágo res tvoje ni blagó,
Kupec po verhu še smehljaj dobó.

Lépe so tvoje černe očí,
Dolgo v njé gledati varno ní;
Polno nedrije, šibka rast
Vsakej gospé bi bila v čast.

Pesmi ponujaš posebno možém,
Česar bojim se, naravnost povém:
Če še ne zdaj, pa dolgo ne bó —
Pa boš prodajala lastno teló! —

Nad Boulogne poleg morja.

Pozdrav moj čuješ, zlata domovina?
Poslan iz daljne ti dežele tuje,
Kjer sladki glas se tvoj nikdár ne čuje;—
Atlanskega se morja tam širina,

Tu Píkardije spenja se ravnina;
Sercé, okó pa meni ne miruje,
Obrača v stran se, kjer Triglav kraljuje,
Krog njega nižjih, znanih gór družina.

O zdrava bodi! nate božja roka
Izlije sreče méro naj obilo,
Pa kmalu s tabo združi naj otroka,

Ki serčno ti pošilja pozdravilo,
Ki, koder hodi, za taboj se joka,
Ko dete, ki je mater izgubilo.

Koblenz.

Fena voda, lepa voda!
Zapeljivo ne smehlaj
Tujcu se, ki ga osoda
V rajski tvoj zanesla kraj.

Tujcu. ki po svetu roma,
V serci roma ž njim gorje,
Ki ga zvesto spremlja z doma
Čez doline, čez goré.

Čez goré in čez doline.
Pa do tvojih sem bregóv,
Kjer naj hujše bolečine
Teši bistrih šum valóv. — —

Le šumljajte, le skakljajte,
Vi valovi krog čolna!
Mehke sápipe pihljajte,
Polne sladkega duhá!

Jasne na stranéh gorice,
Petje krog po njih doní!
Še mladost mi žari lice,
Gorka vre mi v žilah kri.

Žalost in skerbi! v globoko
Potopite se vodó;
Ti pa, dèkle černoóko!
Belo mi podaj rokó!

Stisni me na persa svoja,
Roko krog vratú oví;
Lahko plavaj, ladja moja!
Da mi serce dalje spi.

Ktera voda, Rena voda!

Tebi je zmed vsih enaka,
Kar se v morje jih iztaka,
Od izhoda do zahoda.

Od izvira do iztoka
Srečen rod ob tebi biva;
Malo tu se solz preliva,
Malo tu se čuje joka.

Kaj je skerb in kaj je reva,
Tvoje ne vedo gorice;
Sreče žarno, jasno lice
Vedno s tvojih vód odseva.

Kaj mi sólza v óko sili,
Ko te gledam, lepa voda?
Oh! spominjam se naróda,
Ki se tu še bolj mi smili! —

Kaj sloniš, ti lepa žena!
Bledih lic, solznih očí,
Sama v žalost vsa vtopljena,
Ko ves svet se veseli!

Bistra voda med gorami
V lahki ladji nosi nas;
Smeje se nebó nad nami,
Smeje slednji se obraz.

Smert ti ženina vgrabila
Po poroki sedmi dan; —
Mnogo ima svet zdravila
Za nesrečni vdovski stán.

Ne povešaj v tla očésa;
Glej, káj zate jih gorí!
Vrednih lepega telesa,
Ki ti v solzah se topi.

Oh! odpusti tém besedam,
Serce zanje nič ne vé;
Serce pravi mi, da gledam
Vzor ljubezni tu zvesté.

Tu ljubezen, tu zvestobo
Gledam z vernimi očmi, —
Žalujočo to podobo
Pomnil bom do konca dni.

~ ~ ~

Dolgopeta ti prikazen!

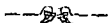
Kaj si zopet tu, Anglež?
Tvoj pogled mi ni prijazen,
Kakor stráh za mano greš.

Usta tvoja so okorna,
Kakor žerd stojiš molčeč;
Oh zató pa izgovorna
Tvoja žena je preveč!

Kaj jaz vem, kako kertini
Tej pa óni je imé;
Oni luži, tej škerbini
Káko pravijo ljudjé.

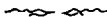
Malo mene vse to briga,
Kar je vam Angležem mar;
Saj rudeča tvoja knjiga
Dobro vé nar manjšo stvar.

Ona kaže ti na dróbnno,
Kam se tód, kam tod se gre
Kaj je tu, kaj tam spodobno,
Kje se roastbeef dober jé! —

Lepa res si, zlata Praga!
Rim slovanski res si ti;
Pa — kaj vse mi to pomaga?
Trudne moje so oči.

Vsa zastonj lepota tvoja!
Dosti videl sem lepot;
Duh si moj želi pokoja,
Truden ves je moj život. —

III.

Sercé mi vtrujeno mirúje,
Ne vabi ga v življenja brup!
Po sreči mi ne izdihuje,
Neznan mu strah. neznan je up.

Lje énkratej še, majnik zlati!
Da glédam zorni tvoj obraz;
Ne branim se potém zaspati,
Zagerne naj me večni mraz.

Rad slišal tice kukavice
V zelenem bukovji bi glas;
Enkrát še petje prepelice
Med žitom, ki hiti že v klas.

Rad glédal čedo bi po griči,
Pastirja ki med njó sedi;
In v gnjezdu gledal na germici
Rad penico, kakó vali.

Ko vidim kliti vse in rásti,
Ko rod iz roda se rodi;
Na persi čem ti, zemlja! pasti
In zadnji dih naj mi zbeží.

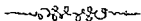
Zastónj, drevo! si zelenelo,
Zgubljena ti je ta pomlad;
Mladó ti pérje vse je vélo,
Cvet zamorjen ti je in sad.

Káj mati zate ni skerbela,
Ko je prišel nevarni čas;
Kaj ni natora te odela,
Ko se je bližal nočni mraz?

Sáj tí si zvésto jej ostalo,
Iz njenih persi pilo moč;
Ž njo si terpelo, ž njo vživalo
Pomlad in zimo dan in noč.

Da jaz sem zgubil sad in cvetje,
Zgubljeni sin, kaj tožil bom!
Zapustil materno zavetje,
Natoro sem in rod in dom.

Pa kaj! pomlad in ž njo zelenje
Vernilo bo se tebi spet;
Jaz zgubil mlado sem življenje,
Izgubil brez sadú sem cvet.

Na šibki veji, tanki smreki
Pripela tukaj dom si svoj;
Preblizo tu si pri človeki,
Človeka. tica! se mi boj!

Ne veselí se tuje sreče,
Podira rad, mori povsod;
Ne gane ga okó proseče
Za mlado kri, nedolžni rod.

Ko gledam te na tihem — brani
Solzé se komaj mi okó;
Bog srečno, tica! te ohrani,
In pa tvoj mili rod s tebó!

Ves dan čepiš tu in skerbeče
Obračáš sem ter tje okó;
List zašumi — koj zatrepeče
Sercé za družbo ti drobnó.

Ljubezen nas je zapustila,
Zvestoba ž njo šla iz svetá;
Le v vašem gnjezdu, tica mila!
Ljubezen zvesta je domá.

Zatórej ko te gledam — brani
Solzé se komaj mi okó;
Bog srečno, tica! te ohrani
In pa tvoj mili rod s tebó!

Kaj samec pohajaš, mladenič bled!
Glej jasno nebó se nad tábo razpenja;
Pomladi, novege se življenja
Raduje okrog vesoljni svet. —
Po tratah glej vesele ljudi!
Komú je tu mari nadloga in reva?
Sladkó v goščavi slavec prepeva,
V višavi škerjanec glasno žvergoli. —
Za parom par se versti vesel,
Za róko je ljubi ljubo prijel,
Sprehaja se ž njo po zeleni travi,
Sladké ji besede v úho pravi,
V cveteče germovje se zgublja ž njo.
Kaj mokro za njima ti zre okó? —
Zastonj tu stojiš, zastonj boš stal,
Da kdó bi prijazno besedo ti dal,
Da kdo na veselje bi vzel te sebo! —
— Za svojem le vsak veseljem hodi,
Ti samec vesel, ti žalosten bodi,
Zakaj? nihčè te vprašal ne bó. —

Za zimo versti se zelena pomlad,
Cvet pride iz bersti, iz cveta sad;
Ti vživaj, ne vživaj sad in cvet —
Po svojem krogu verti se svet! —
Zatorej razvédri si temni obráz.
Zgerbančeno čelo, mladenič! si vgladi;
Veséli hvaležen se zlate pomladi,
Ter vživaj mladost, dokler je čas! —

Ko gledam te, zelena njiva!

Ki v klasje ti latí gredó,
Kaj žalost mi sercé zaliva,
Zaliva solza mi okó?

Škerjanec, čuj! nad tabo poje.

Vesel v višavo se vertí;
Sred tebe íma gnjezdo svoje,
V njem starka mlade mu godí. —

Tí vsako leto zelenela,

Rodila bodeš zlati sad;
In pesem nad tebój donela
Škerjanca slednjo bo pomlad.

In drug bo tu sedèl veselo,

Kjer jaz sedim zdaj nad tebó;
Življenje njemu bo cvételo,
Ko mene zdavnaj več ne bo.

Veselo naj življenje vživa,
Saj pride kmalu drug za njim.
Ki bo govoril tebi, njiva!
Takó, ko jaz zdaj govorim!

Ⓞ mehka noč, pomladna noč!
Kakó me božaš prilizljivo;
Mladost, ljubezen dihajoč,
Kaj vabiš, maj! me zapeljivo!

Psi lajajo, prijazen glas!
Tako si me pozdravljal v noči,
Ko sem hodéval k ljubi v vás
V prijazni, beli samski koči!

Lehké nogé, lehkó sercé,
Iz persi mladih pesem glasna!
Takó k dekletu v vas se gre,
Takó mladost se vživa jasna.

Mladé noči, sladké noči!
Kjé ste ljubezni ve nebesa!
Ti luna! za oblak se skríj,
Da mokrega ne zreš očesa!

Ne! sveti kómur še cvetè
Mladost, ljubezen, sreča dvojna
Samotna postelj čaka me,
Mirujte persa nepokojna!

☉stani mu, ostani zvésta!
Solzeče prosi te okó;
Ni dalje meni tukaj mesta,
Rokó podajam ti v slovó.

On, ki človeška serca sodi,
Vé — žale misli v mojem ni;
Ti srečna, s tábo srečen bōdi,
On, ki ti zanj sercé gorí.

Zadosti, da je eden srečen,
Jaz, ali on — kaj dé mi to?
Spomin hranilo tebi večēn
Hvaležno serce moje bó. —

Pa sladka misel, zapeljiva
Tolaži, boža mi sercé;
Naj bo resnična, ali kriva.
Da me le teši. nič ne dé!

Ko je sercé š; tvoje spalo
V nedolžnosti otročjih let;
Ko nepokojno ni šo plalo,
Ko še neznan ti bil je svet;

Ko mehka sapa pomladanja
Izvabi cvetko iz zemljé,
Ko bil bi jaz tako iz spanja
Sercé izbudil ti — kdo ve? — —

Ne! — srečna bodi in vesela;
Ko boš njegova, on bo tvoj,
Ko mu v naročji boš slonela,
Spomin naj te ne moti moj!

Ostani mu, ostani zvesta,
Še enkrat prosim, predno grem;
Ne vprašaj, kám me pelje cesta,
Od tebe strani — kám! — ne vem!

Kaj deček kališ mi bistro vodó!
V njej gleda ob robu se mlada cvetica,
V njej gledajo jasna tvoja se lica,
V njej bistro se tvoje gleda okó.

Ti bodeš kalil čez nekaj let
Serce in jasne oči dekleta,
Ki reva v ljubezni bo zate vneta,
Da več se smijal iz njih ne bo svet! —

Kakó si otožno, jesensko nebó!
Pod tabo vse hira,
Vse vene, umira;
Življenje jemlje slovó.
Hripavi
Žerjavi
Visoko kričé,
Na južno hité.
Poglej drevó!
Zeleno peró
Suši sé mu in rumení.
Cvetica
Samica
Na trati medlí.

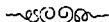

Visoko čez goré in čez planjave
Do južnih krajev ponesó te krila;
Ko mene tu derži sovražna sila,
Slovenskih górn boš zerla znane glave!

Tedaj postoj, pozdravi mi z višave
Moj dom, sporoči serčna mu voščila:
Da srečo bi nebesa mu rosila
In dar mirú in med sinovi sprave.

Otrok njegov po širnem svetu tava,
Za tujo mizo tujec s tujci seda,
Pod tujo strého ko popotnik spava.

Ne vé, kaj slast je serčnega pogléda,
Prijaznega iz ljubih ust pozdrava,
Domača mu je tuja že beseda! —

Zakaj pa nisi prej nanašal,
Ko drugi tiči, tudi ti?
Pokaj si do sedaj odlašal,
Ko list že drevju rumeni?

Zapertega je tesna ječa
Deržala te do tega dne?
Al pa ti morebiti sreča
Prej ljube dala ni zvesté?

Le poj, le poj, vesel žvergoli,
Cvetó ti zlati dnevi zdaj;
Saj boljce pozno, ko nikoli;
Bog meni táko srečo daj!

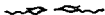

Oh, kàj ste res spet tu, solzé?
Kar dež je zemlji razsušeni,
To ve nesrečnemu ste meni,
Oj kaplje vé, grenkó sladké!

Več vas ne bó, sem že dejál!
Lét dolga versta je minila,
Kar ni mi solza lic močila,
Dasi sem toliko prestál!

Preživel žalostne sem dní,
Izdihoval sem brez pomoči:
Zdaj, zdaj mi polno serce poči;
Pa solze bilo ni v oči.

Zdaj pa ste zopet tu, solzé!
Tecite. curkom mi tecite,
Sercé mi lajšajte, hladite,
Ubogo, bolno mi sercé! —

Ti me spremljaš neprestano, tiha žalost!
Noč in dan si zvésto z mano, tiha žalost!
Spremljaš me, ko tih čez polje grem zeleno,
Z róžicami obsejano, tiha žalost!
Kamor v hladno gozdno senco rad zahajam,
Mesto mirno ti je znano, tiha žalost!
Ti si mi na strani, ko po dnevnem trudu
Grém v veselo družbo zbrano, tiha žalost!
Pozno ti pri zglavji mi sedé zatisneš
Rahlo mi okó zaspano, tiha žalost!
Ti iz kratkega izbujaš zopet spanja
Z mehko me ročico rano, tiha žalost!
Zapustila pač me boš, ko trudno moje
Truplo bode v grob dejano, tiha žalost!

V isoko pravega pevca čestimo,
Njegovo ni tako ko drugih sercé;
V njem nosi človeštva neskončno gorjé;
Terpi za nas, da se mi veselimo!

IV.

Nova ljubezen, življenje novo,
Nove mi pesmi iz persi vro.

Nazaj, nazaj, serce! iz nova,
V samotni tihi hram nazaj!
Ko nekđaj zopet srečna bova.
Če srečna ne, pa mirna vsaj.

Poglej cvetico! persi mlade
Odprè, da pila bi rosó;
Z nebá ji merzla slana pade,
Smert nagne mlado ji glavó.

Saj sem svaril te: v izbo malo
Zakleni, serce! se z menó;
Med tuji svet je tebe gnalo —
Zdaj vračaš se domú bolnó.

Ne jokaj, da ti žalovanje
Še huje ne razname ran!
Kaj ne? Lepé so bile sanje,
Pa splášil jih je svitli dan!

Enkrat le mislilo si nase,
Greh bilo je že to samó;
Oh! ko tako lepo smehlja se,
Kdo bi se sreče branil — kdo?

O pridi! hram te tihi vabi,
Prijazno lučiča berlí;
Kar se zgodilo je, pozabi,
In mirno boš čez malo dni!

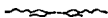

Brezi jadra, brez kermila
Plava čoln mi čez morjé;
Ž njim igrá valov naj sila,
Križem jaz deržim roké.

Ne upijte, ne svarite!
Kaj me čaka, dobro véem;
Svoje poti se deržite,
Jaz pa naj po svoji grem.

Po deželi vam zeleni
Serca žejna hrepené:
Sreče up je vgasnil meni,
Moje nima želj sercé.

Zdaj me zibljejo valovi,
Rahla sapica pihljá;
Jutri ljuti me vetrovi
Potopé naj v dno morjá! —

Veseli obrazi krog in krog!
Po njih pa se ti oziraš vesela;
Ni videti tu težav in nadlog,
Tu srečen je vsak, kdor ni, pa se dela.

Zagledaš mene — obličje temná
Kaj túje èè tu, kjer vse je veselo?
Ko tvoje je srečalo moje okó,
Povej! al te ni v sercé zbolelo?

Oko, sem dejal, povabila boš,
Ti gledaš ko prej po množici zbrani;
Kaj hoče tu žalostni tuji mož?
Ne glej ga nikár, pa vesela ostani!

Življenje vživaj, dokler ti je moč,
Mladost in lepoto, dokler ti je dano;
Iz hiše se vmičem v tamno noč,
Sam — v serci le tamna žalost z máno!

Veselje v tvojo hišo gre,
Jaz tožen vmičem se iz nje;
Med svojimi boš tam sedela,
Ter boš z veselimi vesela.

Da sreče tvoje ne kalim,
V vibarno zimsko noč bežim;
Na praznik svetega večera
Vrát nihče tujcu ne odpéra.

Na vročem zglavji vroča glava!
Polnóč je že, jaz še ne spim;
Pred duri grem, kjer ona spava,
Da tam na merzlih tleh ležim.

Mir sladki z néba nad te plavaj,
Ti duša moja, angelj moj!
V prijaznih sanjah sladko spavaj,
Pred pragom čuje ljubi tvoj! —

In tí mi ne učeš na glas, sercé!
Molčeče prenašaš pozno sreco?
Sladké iz oči mi lijo solzé,
Da vslišala mi je željo gorečo.

Kako je bilo, saj sam ne vem,
Na mojih so njena usta gorela;
Rad srečo bi pravil vsim dobrim ljudém
Pa mora molčati duša vesela! —

Glej! drevje po gozdu rumeni,
Peró za peresom na zemljo pada;
Iz redkega germa se pesem glasi,
Otožna pesem samca sternada.

In meni in tebi gine mladost,
Ne pride več ura zamujena;
Izpijva ljubezni zadnjo sladkost,
Ljubiva, ljubiva se, lepa žena!

V naročje naj ti naslonim glavó,
Otožnost loti se mi serca po sili;
Ko mene in tebe več ne bo,
Tu bodo se drugi srečni ljubili.

Oh! konec kratke sreče je že!
Za goro se urno solnce pomiče;
Smeh, kriki veseli z doline doné,
Vesela družba k odhodu kliče!

Podaj mi rokó, če imaš sercé,
Ta puhli, ta spačeni svet zapustiva;
Čez sinje, prostorno morje bežé
Vetrovom, valovom se izročíva!

Tam sredi morjá zelení otok.
S prijaznim germovjem obraščena skala;
Za dva je dolg dovolj in širok,
Tam bova si novo selo izbrala.

Nad tabo nebó, krog tebe raván,
Brez konca mokra se razprostíra;
Penečih valov tu šum se glasán
Ob steno vbija, pojema, umira.

Hinavstvo in laž ni tukaj domá,
Ne rjove tu vojska med brati serdita;
Po trati nedolžna si serna igra,
Verh skale gerlica mlade pita.

Preteklih časov bridki spomin
V globoko morjé vtópiva vesela;
Življenje novó brez rev bolečin
Tam bodeva mirno skupaj žívela. —

Pa kaj se nazaj oziraš plahó,
Kaj noga se ti pomišlja ustavlja?
Nazaj ti oberneno mokro okó
Priljubljene kraje molcé pozdravlja.

Ostani, — vsmiljenje s tabo imam,
Ne boj se, ne boš se od tod ločila;
Na vsem širokem svetu sem sám,
Saj ti me nisi nikdar ljubila! —

Glej! solnce se skrilo je za goré,
Mrak loge, dolí prepreza molčeče;
Kaj, moja spremljavka! ti vtriplje sercé,
Kaj trúdna ti noga plahó trepeče?

Postoj! nazaj se verni k ljudem,
Glej! vas blišči se v poslednjem žari;
Nikar ne miluj me, ko dalje grem,
Rokó mi podaj, pa bog te obvari!

Spremljala si me, dokler je bil dán,
Ko sva po cvetečem polji hodila;
Ko čaka me gozd zaraščen, teman,
Zdaj boš od tujca se poslovila.

Za mano ti solzno gleda okó,
Ko sam popotujem pot neznanó;
En sam še moker pogled v slovó, —
Potém se germovje sklene za mano!

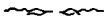
Le pojdi, kamor ti serce velí,
Če mari ti ní nič moje izgube!
Ti pomnila bodeš vse žive dní
Ljubcezen mojo in moje poljube!

Ko verneš po hrupu v svoj tihi se hráam.
Na róko boš trudno glavó naslonila;
Tedaj ne bo moč ti braniti željam.
Spomina objela te sladka bo sila.

In gorke v okó ti privró solzé,
Zalije ti persi žalost globoka;
Po meni bo klicalo glasno sercé,
Ko dete, ki se po materi joka.

Zastonj tolažba! mogoče ne bó
Vtešiti mu želje po meni goreče;
Da nanje naslonim ko nekdam glavó,
Saj óno ne najde brez mene sreče!

Le pojdi od mene, le pojdi molcé,
Saj ti ne brani nobena sila;
Če ni ti sedaj v očesu solzé,
Po meni jih boš obilo še lila! —

Popotne pesmi II.

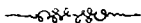
Domú iz tujega si kraja
Želim in vedno želel bom;
In vendar — žalost me obhaja,
Ko mislim nate, mili dom!

Vse germe tvoje, vsa drevesa
Ko znance sem poznal nekdaj;
Zató so mokra mi očesa
Zdaj, ko se vračam v rojstni kraj.

Germovje, ki je redko stalo,
Košato bó zdaj in gostó;
In šibko prej drevesce malo
Lepó visoko bo drevó.

Poznal doma sem otročeta,
Poznal odrasle sem ljudi;
Fant mož je, žena iz dekleta,
Kje ta, kje óni? — v grobu spi!

Zató, ko rojstnega se kraja
Spominjam iz nekdanjih dni.
Strah me in žalost me obhaja —
Sercé se mi domu boji!

Reichenau.

V večernem žaru se gora blišči,
Mrak tihi v dolini logove zagrinja;
Ni čuti glasú — le meni doní
Po gozdu samotnem samotna stopinja.
Po svetu popotujem, sam ne vem kam
Tako sam, tako sam!

O da sem zapustil te, drago sercé!
Pregrešno me gnalo je poželenje;
Zdaj se mi izbujajo v serci željé,
Po tebi izbujá se hrepenenje;
Kaj tí si mi bila, zdaj še le znam —
Tako sam, tako sam!

Oj pridi, da ti položim glavó
Na persi zvesté, na serce ljubeče;
Sercé mi je trudno in bolnó,
Po tebi zdihuje mi hrepeneče;
Za tóvarišico le žalost imám —
Tako sam, tako sam!

Po gozdu se moja stopinja glasi.
Ti daleč od mene si, duša moja!
Tam doli migljá mi luč iz vasi,
Ki dala mi bode nocoj pokoja.
Čas, da se v počitek truden podam —
Tako sam. tako sam! —

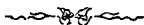
Ljubljana.

Pozdravi bog te, belo mesto!
Nad tabo sivi, stari grad;
Iz daljne sem dežele zvesto
Prišel te pozno obiskát.

Ti pač si mene pozabilo;
Lét mnogo je preteklo žé,
Kar sem zapustil tvoje krilo,
Zapustil tvoje sem goré.

Goré spet gledam zaželene,
Veselje mi rosi okó;
Oh! bó še kdo se spomnil mene?
Saj sem spremenil se močno.

Obličje se mi spremenílo,
Ostalo je, ko prej sercé;
Ljubezen véрно ohranilo
Do mile rojstne je zemljé.

Ókó te moje spoznalo je koj,
Ko si po cesti urno korakal;
Ne bodi preprost, prijatelj moj!
Kako bi bil hud, da me nisi čakal?

Hvaležen sem ti v resnici za tó,
Da k mojemu si se priходу potrudil;
Navskriž po nesreči ure gredó,
Zató si za pět minut me zamudil.

Preteklo deset in več je že let,
Kar nisem te videl in s tabo govoril;
Hrèpènel sem vedno, te videti spet,
Gorečo željó mi je čas dozoril.

Prinesel sem sábo polno sercé,
Izsuti sem želel ga tebi v naročje;
Pa čudno! iz ust mi beseda ne gré,
Saj tebi se zdelo bi preotročje!

Ne vprašaj nikar, kaj me je vžalilo,
Da prej, ko sem rekel, nazaj že grém;
Premalo sem videl in — preobilo —
Kaj serce mi žali, težkó ti povém.

Dežela je lepa, kje pa so zvesti
Sinovi ljubeči jo iz serca?
Oh! v daljni deželi, v tujem mestu —
Tam pravo je rodoljubje doma!

Lépo hvalo, dèkle zalo!
Da si se tako ljubó
Z okenca mi nasmijalo
Tujcu, ki gre tód mimó!

Bled.

Bog sprimi, svitlo te jezéro!
Iz serca klíčem ti vesel;
Minulo leto je nektéro,
Kar sem slovo od tebe vzel!

Svetá obhodil sem ne malo,
In lepíh videl sem jezér;
Oči so jim dajale hvalo,
Sercé ostalo ni nikjér.

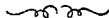
V spominu tebe je imelo,
Želelo k tebi je nazaj;
V nar lepših krajih hrepenelo
Enkrat te gledati še vsáj!

Spolnile so se vroče želje,
Spet zrejo srečne te oči;
Pa káj ni čisto mi veselje,
Kaj bridka kaplja ga greni?

Lepó si, ko nekdanje čase,
Lepó in vedno si mladó;
Obličje tvoje še smehljá se
Takó ko nekdej, mi ljubó.

Sercé je moje bilo táko,
Ko zadnjič sem pri tebi bil;
Sercé ni moje več enako,
Spoznanja grenki vir sem pil.

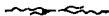
Spolnile so se moje želje,
Spet zrejo srečne te očí;
Pa čisto moje ní veselje —
Spomin ga bridki mi kalí.

Po jezeru mirno se voziš, labud!
Lepó se, mehkó se vrat ti kroži;
Ko dih ti večerni razpenja perut,
Podoben si beli, povodnji roži.

Ti, če me ne moti moje sercé,
Žaluješ samoten po ljubi zgubljeni;
Tako, ko ti, sem jaz ločen od njé,
Ko tebi, po ljubi se toži meni.

Pa, vbogi labud! ti večno si ném,
Jaz v pesmi iščem si tolažila;
Ko ona začuje to pesem, vém,
Solzá se ji bo v očesu vternila! —

V.

Pol smehá

Pol joká —

Narodna.

Mojemu narodu.

Narodi boje bijejo kervave,
Zemljó oblastno z mečem si delijo
Narodom z jeklom pišejo postave,
Ki v sužnih sponah žalostno medlijo
Kervavi lovor si vijó krog glave,
Pridobljen z jokom vdóv in podertijo;
Brat z bratovo kervjo si piše dela,
Da slava jim na veke bi živela!

In tí, moj rod? — Kjer sodijo osode
Narodov se, tam glas se tvoj ne čuje;
Trobojna tvoja kdaj zastava bode
Vihrala tam, kjer bojni bog kraljuje?
Kdaj tí ponosno vodil boš narode,
Ki spone nosiš zdaj oblasti tuje? —
O ne žaluj, če ti je kriva sreča,
Namenjena je tebi slava večá!

Glej! koderkoli se oko ozira,
Razsaja maščevanje, serd, krivica;
Mogočni brata slabjega zatira,
Terpi človeštva večja polovica;
Sovraštva svét je poln in poln prepira,
V temó zavita sveta je resnica:
Kdo v brán se stavlil bode sili jezni,
Kdo luč prinesel bratovske ljubezni?

Ti rod moj, mili rod! ti hudobije,
Sovraštva razdejal boš carstvo kletó.
Komú pač v persih blažje serce bije,
Komu za bratov srečo bolj uneto?
Ti boš pomiril smertne razpertije,
Prinesel ljudstvom bratoljubje sveto;
Tvoj bode venec zmage nekervave:
Naprej moj rod — „Naprej zastava Slave!“

Mladini.

Na tujem, zgodaj ločen že od doma,
Živim med glasnim hrupom tihe dni;
Moj duh pa krog skerbán po svetu roma,
Pretekle in sedajne zrè stvari;
Človeštva gleda trudapolna pota,
Terpljenje, revščina povsod in zmota!

Golobu trudnemu enak, pokoja,
Tolažbe žejen vrača se domú,
Al oh! obráz tvoj, domovina moja!
Tolažbe mu ne daje in mirú.
Dežela lepa, ljudstvo krepko, zdravo!
Pa kdo mu kaže pot do sreče pravo?

O naj molčím, kaj serce tu mi čuti,
Da huje ne raznamem starih ran;
Obup zagrinja v tamne me peruti,
Da nam posije kdaj rešivni dan.
V tej žalosti me glas tolažit hodi,
Sladkó priliznen glas: Le miren bodi!

O tebi govori mi, oj mladina!

Da tebe ni okužil smertni strup;
Da nate se ozira domovina,

Ti cvet si njen, ti sladki njen si up;
Za vse, kar lepo, blago je in sveto,
Za dragi dom sercé je tvoje vneto.

Čuj milo prošnjo brata v tuji zemlji,

Dasi neznan, po rodu brat sem tvoj;
Nikar mi upa zadnjega ne jemlji,

Ko vse se maja, tí vsaj terdno stoj!
Da ti ne vgasne v persih ogenj sveti,
O hrani, brani ga, skébnó ga neti!

Ko um bistriš, sercé si blaži — v čisli

Serce ti bodi vedno in povsod;
Ko ljubiš domovino svojo, misli:
Človeku brat je človek, rodu rod;
Preganjanja se varuj in razpora,
Sovraštvu v sercu ne dajáj prostora!

Pot ravna, vedi, prava je edina,
Nje v vsem dejanji derži se zvestó
Hinavstvo, laž je grehu korenina,
Resnica naj nad vse ti sveta bó!
Kar misliš v serci, to v dejanji kaži,
Ne sebi, drugim se nikdar ne laži.

V katerikoli pride ti podobi
Skušnjava zapeljiva, terdno stoj;
Ko boj divja, ne omahuj v zvestobi!
To prošnja moja je, to úk ni moj.
Pa kaj! saj treba ni ti prošnje moje,
Sercé le blago vedno slušaj svoje! —

Po pogrebu.

Bratje! ko me zakopali
V tujo bodete zemljó;
Zbirajte se pri bokali,
Kakor smo se tu lepó.

Ko se bodete razneli,
Ko vam polno bo sercé;
Pesmi boste naše peli,
Ki so mi nad vse ljubé.

Žalostno vam serca vbrala:
„Bom šel na planince“ bo;
„Snoči pa je slanca pala“,
Božala jih bo mehkó.

Duh bo plaval moj nad vami,
Željno glase pil sladké;
Smèhljal bo se med solzami,
Kakor se mi zdaj sercé.

V veseli družbi.

Nocoj smo se, bratje! tu zbrali lepó,
Da z vinom ljubezen nam serca ogreva;
Vsak prime kozarec naj v desno rokó,
Deklè pa na strani objema naj leva;
En dober poljub, pa en krepek požir,
Še eden in dva še, pa še ne bo mir!
To serce in dušo človeku ogreva.

Ne mislimo vèn, pozabimo tu svet,
Po zemlji res žalostno človek se klati;
Pri vinu sedimo tu, sredi deklet,
Skerbí pa prežijo naj zunaj pred vrati;
En krepek požir pa en dober poljub,
Takó le težavam se stavimo v kljub!
Skerbi pa prežé na nas zunaj pred vrati.

Jaz ženske, saj veste, ne cenim močno,
Po potih opolzlih prerada mi hodi;
Pri polnem kozarcu pa dekle lepó,
To, menim, izméd nas nikomur ne škodi.
En dober poljub, pa en krepek požir!
Življenja, veselja to pravi je vir,
In, menim, izmed nas nikomur ne škodi.

Kàj slaba na svetu ti ženska je stvar.
Zató ji potreba je moške podpore;
Nasloni se name, ne boj se nikar,
Tu nič se, deklè! ti zgoditi ne more.
Poljub na poljub, in požir na požir!
Med nami ljubezen je, ne pa prepír,
Tu nič se, deklè! ti zgoditi ne more.

Ko sanje pred dnevom beži nam mladost,
Ko strah se nam bližajo starosti leta;
Prišel nam bo post, prišla bo slabost,
Zdaj vino vživajmo, ljubimo dekleta!
Požir na požir, in poljub na poljub!
Ljubezen ni kuga in vino ni strup,
Zdaj vino vživajmo, ljubimo dekleta!

S v è t.

Če hočeš na sveti
Veselo živeti,
Težavno ti ní;
Posnemaj čebelo:
Od rože veselo
Do rože bití;
Méd prvi izpije,
Peruti razvije,
Pa k drugi brenčí.

Solnčni mrak 7. Marcija 1867.

1. penica:

Oj, oj! sestrice! kaj je to?
Od kodi ta mertvaška senca?
Šibé se drobna mi kolenca,
Po koži mravlje mi gredó;
Čern svet se pred očmi mi dela.
Glej solnčno luč, kako bledí!
In vender poludne še ni;
Bom-li sirota oslepéla?

2. penica:

Kar praviš, oh! je le prerés,
Ko luna solnce že je blédo;
Zapira groza mi besédo.
Oh! noč bo kmalo čez in čez!
Gorje siroti mi ubogi!
Temán je hrib in log teman,
To bo gotovo sodni dan,
Bog nam pomagaj v tej nadlogi!

1. penica:

Pomladni dih je dihal že,
Kopnela merzla je odeja,
In razvijati popke veja
Začenjala je že mladé.
Trobentica je že trobila,
In zvonček je žvenkljál glasno;
Pod germom glávico ljubó,
Vijola je na dan molila.

2. penica:

V germovji že pripraven kraj
Za gnjezdo sem si poiskala,
In ljubega sem že izbrala,
Pa oh! vse to zastonj je zdaj!
Čuj! nočne sove poželjive
Tatinske krik se glási že;
Da naju revic ne pojé,
Tje v gosti germ se urno skrive.

S o v a.

Hu, hu! bal, bal! kosmata kapa!
Tako! zdaj piše prava sapa.
Noč bodi! pravim — pa je noč.
Zdaj se začenja naša moč.
Pred nami v strahu vse se križa;
Le hitro! kje je kaj drobiža?
Po naši bodete piščali,
Vi tički! zanaprej plesali.
Saj bilo je pa tudi čas,
Da svet dobi ves drug obraz;
Tažavno bilo je na sveti
Pošteno sovi zdaj živeti.
Čez dan iz luknje ven ne smém,
Luč slábo mojim dé očém;
Po noči pa je malo paše.
Terdo je res življenje naše!
Dà! včasí, vrag mi vzemi pérje!
Spát morala sem brez večérje!

Strašné prebrisan zdaj je svet
Nihče ti noče več na led —
(Na lim nihče, sem téla reči,
Takó, da véasi ni kaj speči.
Vsak srakoper je modra glava,
In bérlez si kaj domišljava,
Golobi zviti so ko kače!
Zdaj bo pa kmalu vse drugače.
Noč bo na zemlji večne čase. —
Pa kaj je to? luč solncu rase,
Če dalje večja je svetloba,
Da bi peklerska te hudoba —!
Še tega mi je bilo treba,
Kar izpraskala bi te z neba!
Kakó to reže, žge in peče,
V oči zasaja ostre meče.
Ták, kakor prej je zopet svet,
Le urno v tamno luknjo spet! —

1. penica:

O zlato solnce zaželeno!
Ko prej nam siješ spet rumeno;
Pregnalo si oblak teman,
O svitli svet, o beli dán!

2. penica.

Premagane beže temine,
Goré spet gledam in doline
Življenje se mi vrača spet,
Kakó si lep pomladni svet!

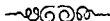
Solncu in mescu.

Kaj ne da, znanca! zdi se vama čudno,
Da vaju motim zdaj na stara leta!
Ne rad! — ukaz „germečega Očeta“
Velí, ki mi dejal je nepriljudno:

Ne poj ljubezni, to nam je ostuđno:
Vsák vé, kako se ljubijo dekleta;
Glej solnce, mesec! to sta ti „predmeta,“
Visoka, čista — tá nam poj nevtrudno

Pa vredno vaju peti je težavno,
Posebno, solnce! ti si kaj prevzetno.
Ker si med zvezdami nar bolj veljavno.

Pa saj „se ne tají pero mi spretno!“
Pél vsakemu bom eno-ravnopravno,
Ne več, da voljo le storim očetno.

Solncu.

Ti, ki razsvitljaš nar temneja kota!
Naroda našega razsvetli „glave“,
Da bodo nam kazali iz puščave
V obljubljeno deželo bolja pota.

Še težja bo pa druga ti dobrota:
Vžgi v sercih ogenj jim ljubezni prave,
Do národa, ne pa do puhle slave,
Če ti zadosti močna je gorkota.

Če pa ti tó je delo nemogoče,
Razsvetli ljudstvo, da začnè umeti,
Kam ta in óni ga peljati hoče.

Vžgi jezo mu in dobro jo podnèti,
Da vender enkrat malo zaropoče.
In tem „voditeljem“ domu posveti!

M e s c u.

Poetov mjavkanje in mačkov petje
Preglavice ti mnogo prizadeva,
Ki serca jih hudo bole in čeva
V nočéh, ko diha toplo mladoletje:

Nar huji naši mladi so poetje;
Vso noč ták „nadepolni“ k tebi zeva,
Zdihuje, stoka, pesem kuje reva,
Da berž jo v Glasnik pošlje ali Cvetje.

Jaz vsaj ne bodem delal ti nadloge,
Prevečkrat mačkino ženitovanje
Iz spanja me je spravilo na noge.

In pevčetrov neslano blebetanje
Terpinčilo mi je ušesa vboge,
Da hud, ko ti, sem po pravici nanje. —

Pevcu - jezikoslovcu.

Napisal, Prék! si knjigo nam debélo,
Kakò naj se prilog slovenski rabi;
Slovenec slednji naj jo hitro zgrabi,
Gotovo je učeno nemško delo.

Vsáj slave se mu je zadosti pelo.
Pa tega, mož učeni! ne pozabi:
Tvoj dobri uk kazé izgledi slabi;
To delu vrednosti bo mnogo vzelo.

Po tvojih „pesmicah“ čepé prilogi
Po trije, štirje skupaj, onemogli,
Ko plašne ovce v stiski in nadlogi

Od zad in spred in v sredi in na vogli,
Brez vse potrebe, brez pomena mnogi,
Češ, da so vèrzi polni in okrogli.

Koprive.

Tout comprendre c'est
tout pardonner.

1.

Ta svét, prijatelj! ti ni po volji?
Saj meni se tudi ne zdi nar bolji;
Pa to pomisli: Kdor noče stradati,
Po brinji grozdja ne sme iskati.

2.

Kdor hoče na sveti dobro živeti,
Ta mora želodec dober imeti;
Želodec dober, pa slabo sercé,
Oboje dobro - to skupaj ne gré.

3.

„S solzami kruh,“ to je grenka jed,
Kosilo tako ne mika jeduha;
Oh! koliko íma pa taci^h svet,
Ki sólze požirajo sáme-brez kruha!

4.

Nam v prid je na sveti vsaka stvar,
Takó da ne more biti bolje;
Po dnevi brenčé nam pušča komar,
Po noči pa tiho nas bolha kolje.

5.

Da nisi neumen, to dobro vem.
Prezvito še zdi se mi tvoje ravnanje;
Pretánke ti zanjke staviš ljudem,
Le varuj, da sam ne zabredeš vanje.

6.

Čemú se šemariš tako skerbnó?
Nikar se ne pači, lic si ne maži;
Le v pravi podobi se enkrat pokaži —
Gotovo nihčè spoznal te ne bo.

7.

Da si me prekanil, se bahaš povsod;
Ta čast se ne zdi mi tako velika!
Saj je še rujavec Iskarijót.
Prevaril vsevednega učnika.

8.

Prijatelj! da te sovražim, ne misli,
Saj veš, da nisem ludoben mož;
Temù še pa tudi čudil ne boš,
Če vidiš, da nisi posebno mi v čisli.

9.

Kakó bi sovražil hinavca, lažnika!
Stvar vsaka po svoje na svetu živi;
Potuhneno mačka na miš preži,
Ko strela se lev zapraši na bika.

10.

Samica sključena! koder hodiš,
Ti kuže navdušljivo sabo vodiš;
Oj! kar si prijateljev nekdej imela —
Pes zvest ti ostal je edin iz kerdela.

11.

Ženó je stvarnik vstvaril rekoč:
Naj možu revnemu bo na pomoč.
Res! Vstvarjena komaj ženica draga —
Že ljubemu možu — grešiti pomaga.

12.

Da z ženstvom spodobno se vedel boš,
Življenju enako ga moraš ceniti;
Življenja ne ljubi pameten mož,
Pa vender ne more brez njega — biti.

13.

Kaj vprašaš, je-li med ženskimi čednost?
To zdi se meni velika nevednost;
O! čednih našel boš veliko, čednih;
To dà, prijatelj! le malo kaj vrednih!

14.

Da zvesta se najde tu pa tam,
Nikakor jaz tega nočem tajiti;
Pes tudi nezvest se vtegne dobiti,
„Exceptio firmat regulam.“

15.

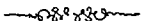
Ne grajaj mi žen, da se lišpajo rade,
Da se lepotičijo stare in mlade,
Ravnajo tako, ker se dobro poznajo,
Da same na sebi le malo veljajo.

16.

Preostro soditi žené je narobe,
Ne veš, da ženska je božji dar?
Darovanemu konju pa, veš, nikdar
Hvaležen človek ne gleda na zóbe. —

17.

„Kjer moreš, ti ženskim delaš zabavo,
Češ vedno živeti ob kruhu in vodi?“ —
„Nikar me, prijatelj! krivo ne sodi:
Kdor nar bolj jo graja, kupil bo kravo!“ —

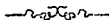

B r a l c u.

Ni „muza“ se meni prikazala,
Smehljaje se ni mi „lire“ podala,
Nobene,
Ne zlate in ne lesene!
Pa tudi domača „vila“
Ni v sanjah me iz volila,
Da naj budim zaspane slovence
Iz goste mertvaške sence. —
Jaz pojem le kar takó,
(Če pesem je žvergolenje to)
Ko tica na veji poje,
Vesele, pa žalostne vmés,
Priproste pesmi zares,
Pa-svoje! —
Krilatega konja ne jaham.
Nevarna zdi se mi ježa taka.

Prijatelj od nekđaj sem peš-koraka,
S tem rad se pobaham.
Ne spušča se pesem moja v oblake,
Pa tudi ne v mlake.
Po polji cvetečem naj rajša hodi,
Zahaja pa tudi v tamno hosto,
Zgovarja se s tiči pogosto,
Po blatu pa nikdar ne brodi. —
Čestí ne iščem in slave,
Ne ponarejene, ne prave;
Pošteno mi mar je, ne slavno imé.
Zató se nikoli peti ne silim,
Ne „kujem“ pesmi, kovanih ne „pilim“.
Jaz pojem samó, da si lajšam sercé,
To pričajo, menim, pesmi samé. —
„Zakaj pa jih dáješ med ljúdi,
Če vrednost takó je njihova nizka?“ —
„Zató ker drug se nihče ne potrudi,
Da spet se enkrat kaj slovenskega tiska.““
To pravim pa vender, kar sem pel,
Iz svojega serca naravnost sem vzeli;
Iz serca, in ne od drugód.
Če bo pa našlò do serca pot,
Ne vem; ko bi kdaj se zgodilo,

Ne pravim, da me ne bo veselilo.
Če kdo morebiti se kje dobi,
(Pri nas se godijo čudne reči)
Da pesem ga moja pohujšuje,
Prehúdo naj se ne togotuje:
Res ni za otroke pesem moja,
Izleze ravno kar iz povoja.
In ne za hinavcè plošoglave . . .
Godné si bralce želim in zdrave.
Pomisli naj vsak prislovico tisto,
Ki pravi: Čistemu vse je čisto.
Le tó še samó, da te dèlj ne mudim,
In da se spodobno priporočim:
Ošabno po konci glave ne nosim.
Pa milostne sodbe tudi ne prosim:
Če pesmi ti moje niso po godi,
Ostró jih sodi,
Le hud mi, prosim te, bralec! ne bodi! —

K o n j u.

Kaj si pa neki tí pregrešila,
Ti nesrečna, terpinčena stvar!
Da je tebi osoda nemila
Vdare samé podarila v dar?

Mnogo biča, malo pa piče
Trudne te reve čaka doma;
Komaj se ti še noga premiče,
Vender sirovež mirú ti ne dá.

Vpije in kolne, grozí se náte,
Pridno bič nad tabo vihtí!
Kožo imaš že kakor podplate,
Vender ti najde kraj, kjer te skelí.

Koliko bolje vender je zame!
Kruha brez palice dosti dobím;
Potlej pa čaka me ónkraj jame
Večno plačilo, če voljno terpim.

Kdo pa bo tebi, uboga para!
Vdare povernil in glad in trud?
Zate nihče v nebesih ne mara,
Kadar te zgrudi na cesti mertud.

Saj vaš Odám ni iz vojnice stopil,
Kakor je nam naš prvi očaj;
Da ga je stvarnik iz raja lopil
V solzno dolino polno napak.

Svet mi uganjka je brez rešenja,
Tebi pa tudi, kaj ne, moj konj?
Poln je bridkega svét terpljenja
Brez pregreh in plačila — zastonj!

VI.

Žalost v serci, žalost po sveti.
Těžko je pesmi vesele peti!

Rejenka.

Kdo moj je oče, moja mati,
Kdo bratje moji in sestré;
Kje zibelka je moja tekla?
To sam le bog nebeški vé!

V berlogu divjem v gostem gozdu
Kervava tigrá porodí;
Ko mati mlado hrani, brani,
Na lastnih persih ga dojí.

Pri moji zibelki sedela
In pela mati ní sladkó;
V naročje zjutraj ni jemala,
Objemala me ní ljubó.

Na cesto me je vergla mati,
Ko mlada meče se žival;
In tam me nazega červiča
Popotnik vsmiljen je pobral.“

„Kdo tvoj je oče, tvoja mati,
Kdo bratje, sestre so, ne znam;
Pa več, ko oče, mati, bratje,
Ko sestre čem ti biti sam.

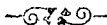
Oj tiho, dekle! sem na serce!
Na sercu mojem tvoj je dom;
Jaz bom te hranil, bom te branil,
Priserčno jaz te ljubil bom!“

A n ě i k a.

„Mati, mati! oh pustite,
Naj kropít ga z vami grem;
Saj ne bodem se jokala,
Křila žalost bom ljudem!“

Ko na odru ga zagleda,
Káko bled in terd leží;
Plane nanj, se ga oklene —
Dvema že zvečér zvoní!

S i r o t a.

Zladosti že sem slišal joka,
Zadosti solz sem videl že;
Pa jokajočega otroka
Spomín iz glave mi ne gre.

Po vdovi, dan prej pokopani,
Kakòr navada je pri nas;
Hodili molit so vaščani,
Otrok šel z materjo sem jaz.

Ko blizo smo mertvaške kočé,
Mil jok začuje se iz nje;
Otrok po materi se joče,
Sam, v veži zapuščen sedé.

Pogled le-tá presune mene,
Solzé mi pridejo v oči;
Tešiti hočejo ga žene,
Káj pa jim on odgovori?

„Ne prigovarjajte mi reví,
Da naj ne jokam se nikar;
Ne čujete? — kozica v hlevi
Po njih mekeče, — vboga stvar!“

Zadosti že sem slišal joka,
Zadosti solz sem videl že;
Pa jokajočega otroka
Spomin iz glave mi ne gre!

Bolnik.

„Dej! pa mi še eno žlico nalij
Osladne tiste pijače;
Pa górko me v odejo zavíj,
Ker noče zdravnik drugače.“

„Oj tiho, tiho, ljubi bolnik!
Takó glasno ne govori;
Ostro ti je prepovedal zdravnik,
Le to, prijatelj! mi stori.““

„Zdravnik in pa vi ste čudni ljudjé,
Ležati vam moram po sili;
Le persi so mi še malo slabé,
Krepki so udje in čili.

Pripravi mi, česar treba na pot,
In ne pozabi odeje,
Da v hladni jesenski noči život
Na daljni poti mi greje.

Ko bo se napočil tretji dan,
Tedaj bo pa vse končano;
Peljali se bomo v južno stran,
V preljubo belo Ljubljano.

Oh! ko me zagleda pred seboj,
Kakó se bo vstrašila mati!
O bog te sprimi, priserčni moj!
Veselja se moram jokati.

Pa so mi pisali, da si bolán,
Kako sem jokala sirota;
Zdaj pa si pred mano zdrav in močán,
O hvala ti, večna dobrotá! . . .

Le dalje, le dalje, vedno naprej,
Naprej do bele Ljubljane;
Odpira se svet, pred mano, glej!
Bliščé se gorice znane.

Razmáknite se, ostanite zad,
Da svitlo storí se pred mano;
Bog sprimi te, sivi, stari grad!
Pod tabo belo Ljubljano.

O zlata mati! sprimi vas bog,
Na persi stisnite sina; —
Oh! tù je lepo, tu konec nadlog,
Minila je vsa bolečina.“ —

„Zatisnil si, revež! trudne oči,
O materi se ti sanja;
Bog ti jo tolaži, saj se mi zdi,
Ne boš se izbudil iz spanja!“ —

* * *

In ko se tretji napočil je dan,
Tedaj je pa vse končano;
V pokòj so ga nesli v južno stran
Ob pctu v belo Ljubljano. —

Turki na Slévicí.

„**G**ermade po goràh goré.
V nebó njih plamen šviga!
Privrel je Turek, koder gre,
Rohni, mori, požiga.
Pred njim je jok, za njim je stok
Pomagaj zdaj nam večni bog!
Če on se nas ne vsmili,
Ni nam pomoči v sili.

Ko čez poljé se vodnji val
Vali ob hudi uri,
Rohneča se dervi druhal,
Ne branijo je duri.
Kervi pijani vriskajo,
Bridkè se sablje bliskajo;
Zdaj, zdaj bo truma cela
V vasico prihrumela.“

Križ starček je sè stene snel,
Podobo smerti božje;
„Kaj boš s sekiro sin začel?
Križ nam je zdaj orožje.“
Le urno, urno za menó
V Marije varstvo na goró,
Tam ho devica mila
V nadlogi nas branila.

Otroka, ki v zibeli spi,
V naročje jemlje mati;
Kako se, glej! na smeh derži,
Pa zdaj ni časa spati!
In hčerko prime za rokó,
Sin krila se derží plahó,
Mož pa očeta vzame
Na mlade krepke rame.

Iz smrečja tamnega bliščí
Zvonik s cerkvico belo;
Marija milost tam deli
Med romarjev kerdelo

V oltarji kronana stoji,
V naročji Jezusa derži,
Pozdravljena kraljica,
ristjanom pomočnica!

Že begajočih je ljudi
Vsa polna slevska gora;
Cerkvica, oh! velika ni,
Za vse ne bo prostora.
Otroci, starčki in žené
V zidovje plahi se dervé,
Pred vrata se cerkvena
Móž terdna vstavi stena.

Tako se stiskajo ovcé,
Ko gladni volk jih straši;
Tako golobje koperné,
Kadàr jih jastreb plaši.
„V oltarji, mati! tu stojiš,
V naročji Jezusa deržiš;
O sliši nas uboge,
Ter reši nas nadloge!“

„Čuj! bliže se derví druhal,
Po kèrvi naši vriska;
Kdo nam bo zdaj pomoči dal?
Na vrata že pritiska!“
Sekire s sabljami zvenčé,
Že omagujejo možjé,
Razbiti so zapahi,
Gorje zdaj trumi plahi!

Čez prag na konji prirohní
Gorjé! sam turški paša,
Kervavi v roki meč vihtí,
Zdaj bije ura vaša!
Pa — čudo čudovito! glej!
Konj ne premakne se naprej,
Ne gane ga ostroga,
Pribita mu je noga.

Marija — kdo se stavi v bran! —
Grozečo roko dviga;
Glej! iz očí — pogled strašan!
Ognjen plamen ji šviga.

Plašan spustí se paša v bég,
Za njim nevérniki vsi vprek.
Otetí so kristjani,
Marija svoje brani.

Še dandanašnji priča vam
To zgodbo čudovito
Za pragom v kamen konjsko tam
Vpodobljeno kopito.
V oltarji mati tam stojí,
V naročji Jezusa derží;
Češčena, ti kraljica!
Kristjanom pomo nica!

Nočna sodba.

I.

„**H**ej! vina na mizo! jaz za njim
Na versti sem zdaj, da govorim.

Kaj hočete vi, jaz dèkle imam,
Za vaše vse skupaj je same ne dam.

Lepó jej Manica je imé,
Ljubezni je polno njeno sercé.

Bel ima obraz, pa černe oči,
Mehkó se na njenih persih sloní;

Pa usta so njena ko méd sladké,
Ko ogenj poljubi njeni goré.

Na koncu vasi nje hiša stójí,
Kjer meni cvetó presladke nočí.

Ko zvezde na nebu zabliščé,
Zvestó me že čaka na pragu stojé.

Objema ljubo me z belo rokó
Pa vodi me v tihi hram sebó.

Poljublja mi usta, obraz in oči,
Zaljubljeno kara me, govori:

Kakó so ti merzli poljubi nocoj!
O ljubi me, ljubi, ti ljubček moj!

Ko zjutraj na nebu zvezde bledé,
Domu še le truden se vračam od nje.

Vzemite, prijatelji! kupo v rokó
In pijte na njeno zdravje z meno.

Bog živi dekleta, bog živi žené,
Ki nam v ljubezni življenje sladé. — —

Kaj v kotu samotén, tujec ti!
Serpó v kozarec vpiraš oči?

Saj tebi še sije zlata mladost;
Pomakni se k nam ter bodi naš gost.

Kar koli teži te, iz glave si zbij,
Glej! smeje se vince, z nami ga pij!

Na zdravje pij vsih lepih deklet
In Manice, ki vsih ljubic je cvet.“ —

— „Nesramni bahač! ubij te grom!
Vrag pije naj s tábo, jaz pa ne bom!““

Strašné se okó mu bliska temné,
Kozarec zgrabi s serdito rokó,

Ob tla ga trešči, da zazvenči,
Na sto se drobnih koscev zdrobi,

— „Za pókopališčem o polnoči
S kervjo mi boš plačal te laži.“ —

— „Za pokopališčem o polnoči
Jaz tebe bom vbil, če ne mene ti.““

II.

„Kam greva, povej mi. ljubi moj brat!
Poglej, ogovori me le enkrat.

Zakaj ti pogled je temán in strašán?
Saj nisem te videla leto in dan.

Čez leto in dan si prišel domú,
Pa nisi objel me okrog vratú

Čuj! eno bije čez polnoči,
Strašné na uhó mi voda šumi.“

— „„Končana je tukaj najina pot,
Poklekni, deklè! saj ne pojdeš od tod.““ --

— „Kaj čéjo, moj brat! besede strašné,
Saj vender ne bodeš moril sestré?“ —

— „„Vlačuga meni sestra ne bo,
Zato te bom vmoril z lastno rokó.

Poklekni pa skleni nečiste roké
Ter spravi z bogom grešno sercé!““ —

— „Oh! stara sem komaj sedemnajst let,
Pa čem zapustiti že beli svet!

Kàj ne, moj bratec! da to ne bo?
Kaj v stran od mene obračaš oko?

O spomni se jih, ki v grobu ležé,
Očeta in mater, kamnito serce!“ —

— „„Da oče in mati mi v grobu leži,
Tegà si kriva nesramnica tí!““ —

— „O spomni se lepih otročjih dni,
Kako sem ljubila te, ljubil me ti!

O rešena sem, solzí mu okó;
Saj vedela sem, da me straši samó!“

— „„Pri bogu je milost, pri meni je ní!
Smert bova storila jaz in ti.““ —

— „Počakaj le malo, sodnik strašán!
Da gledam vsaj enkrat še beli dan.

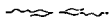
O glej, moj ljubi! kaj se mi godi!“ —
— „„Za pokopališčem ti v kervi leži!““ —

— „Tedad se pa vsmili me večni bog!
Nikar mi tako ne davi rok!“

Že zgrabil jo je za bele roké,
Pa vleče jo tje do globoke vodé,

Visoko jo dvigne, zažene v vodó,
Ko jo je zagnal, sam plane za njó.

Ko zarja pripelje beli dan,
Končana je sodba, sodnik končán. — —

Izgubljeni sin.

Kam pozna te ponočna hoja
Pelja. popotnik mladi ti?
Iskati si je čas pokoja,
Vse že počiva, kar živi;
Vsem hišam so zaperte duri,
Čas pólnočnej se bliža uri.“ —

— „Iz daljnega me žene mesta
Brez mira noč in dan domu;
Umirajoča mati zvesta
Zdihuje, kliče me sinu.
Glej tam na griči hišo stati,
Tam čaka mene bolna mati.“ —

— „Če si pa ti, nič delj ne hodi,
Ustavi se, zgubljeni sin!
Bog večni tebi vsmiljen bodi,
Njej konce dal je bolečin.
Glej grob med grobi, kjer še trava
Ne rase tam ti mati spava.“ —

* * *

„O mati, mati, zlata mati!
Glej! tu zgubljeni sem otrok.
Oh! ti ne slišiš me jokati,
Zagernil grob te je globok.
Serca, ki v merzli spava jami,
Otrokov jok ga ne predrami.

Pač zdihovala si po meni,
Stezala blede mi roke;
Oj pridi, pridi, sin zgubljeni!
Da te pritisnem na serce;
Zver bi se bila omečila,
Otroka si zastonj vabila.

O! — puste, prazne veselice
Sercé mamile so sinu,
Ko srage ti blede so lice
Močile smertnega potú.
Zastonj sedaj lase iz glave
Roke mi rujejo kervave.

O! da zapustil tvoje krilo,
Po svetur šel sem mladolet!
Ko serce mi je vroče bilo
V ljubezni za vesoljni svet!
Bolnó in trudno. mati moja!
Pri tebi išče zdaj pokojà.

Ti ne poznaš, o mati! sveta;
Hinavstvo, laž in serd povsod!
V gorjé vsa zemlja je zakleta,
Zdihuje ves človeški ród.
Da smo rojeni, to nesreča,
To greh, pokora je naj večà.

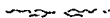
Ko divjo zvér brat brata goni,
Ljubezni tu domovja ni;
Oh! jokajo se milijoni,
Če eden le se veseli.
Od rojstva vedno pa do groba
Človeka spremlja zlega zloba!

Mračí se že, mraz me spreleta,
Svét mi je tuj-domu, domu!
Le ti si dobra, čista, sveta,
Pri tebi bom našel miru;
Sercé na sèrce, glavo h glavi!
To bolečine vse ozdravi!

Le skozi tamne smerti vrata
Do tebe me popelje pot,
Odpusti tórej, mati zlata!
Če grešno ločim se od tod;
Sprejmi zgubljenega me sina!
Bog te obvaruj, solz dolina!“

— — — —

Nož v svitu mescčnem zasije,
Iz persi vre rudeča kri;
Iz serca sinu gorka lije
Do matere, ki v grobu spi. —
Česàr mu svet ni mogel dati,
Tolažbo, mjr mu ti daj, mati!

O r e s t.

(Plane iz kraljevega dvora s kervavim mečem.)

Ubit je vrag, zaklan v kervi leži,
Ko gad s petó na poti poteptan!
Nemirni duh očetov! hiti zdaj,
Pij, srebaj, liži gorko kri
Sovragovo! Dovolj ti bo kerví!
Preveč! — Nikar! kri materna je vmés,
Kri materna, ki jo prelil je sin!

(Meč mu pade iz róke.)

Oj, oj! ne počí, glava! mi nikar,
Možgani vroči! ne zavrite mi,
Takó le dolgo, da si preslepim
Z zvijačami sercé, da prav sem storil.
Očeta mi je umorila mati —
Jaz sem umoril mater, kri za kri!

Nedolžen sem, ne čujete, sodniki?
Kaj stresate glavé, kaj v stran očí
Obračate, kaj groza zdríza vas?
Strah vas je sina, ki je mater vbil.
Gorje mi! zakon večni sem poderl,
Natori z mečem sem sercé presunil,
Da ostra spreletí jo bolečina! —
In vendar moglo ni drugače biti.
Zakaj si mati mi storila to?
Otročje bi ljubezni bil izgled
Orest ljudém, po pesmih in pravljicah
Slavljen od ust do ust; sedaj pa gnus
Odraslim bom, otrokom strah; sinu,
Z imenom mojim mati klela bo. —
Kako sem, mati! jaz zaslužil to?
V nedolžnosti sem živel, kakor drug
Otrok, pod tujo streho, pa vesel
In srečen, v serci z eno le željó:
Da gledal materi obličje bi
Enkrat! — Po noči v sanjah sem igral
V naročji njej, z rokó jej božal lice.
Čistejša ko deviška luč Dijane
Sijala materna mi je podoba;
Zakaj, o sestra! odgernila si

Strašná skrivnost z nemilo mi rokó?
Tedáj pa morala si vmreti, mati!
Preveč te, mati! ljubil je Orest!
O svet, o svet! česá naj se deržim,
Kaj svéto naj mi bo, kam naj oko
Obračam véрно, ko mi čern oblak
Zakriva svitlo materno imé?
O da bi ga ne bila vsaj branila.
Ko sem zavíhtil nánj pravičnj meč!
Ko ležal v kervi je na tleb, kdo vé?
Mordá bi srečno ti ubežal bil
S čistó rokó? — Takó pa si zastonj
Klečala pred menoj, zastonj, me zvala
Priserčno dete, oh! zastonj z rokó
Kazala persi: prizanesi jim!
Tu si počival sin, tu se redíl!
Zastonj! zverti se svet mi pred očmi!
In oh! iz persi tok kerváv se vlíje!
Hu! hu! strašán pogled!

(Elektri, ki ga tolaži:)

Nazaj pošást,

Ne sestra ti! Ti si vodila mi
Rokó naravnost materi v sercé.
Peklenska ti erinija! Glej! glej!

Zijá pekel, iz njega se valí
Debela, černa tma, za njo — pošast
Se plázi, pazi, voha sléd — še ena!
Cel roj iz žréla vre! — Strašné žené!
Krog glav — grozni lasjé! — se gadi jim
Vijó, pletó, z jeziki sikajo!
Iz kač spleten jim v rokah zvižga bié!
V mé lačne vpirajo oči — in zad —
Gorjé, gorjé! stojí kervava mati,
Ko gladne pse jih ščuje v mé!
Čern se mi dela svet — moj meč! moj meč!

(Omedlévši se zgruzi Piladu v naročje.)

K a z a l o.

I.

	Stran.
Glas sladki slavcu dala si natora	5
Le pihaj, le pihaj, veter hladán!	6
List za listom z drevju pada	7
Čuj! ostrá borja po polji brije!	8
Po nograđu sem se sprehajal	9
Boš, ljubica! me prenočila?	11
Pred tabo na kolenih v prahu	12
V naročji sem molčé ti slonel	14
Kaj mi mar je domovina!	16
Serca sem tebe, draga! prosil	17
Za gore solnce mi zahaja	18
Glas tiho meni v serci pravi	19
Vse to, kar si mi tu naštela	21
Kaj bi neki ž njim začela	22
Oj tiho, tiho, serce moje!	24
Ne kamna drasega, ne križa	25
Kako si se tako mi prikupila	26
Serce moje! kaj če to?	27

II.	Stran.
Pri oknu sva molčé slonela	31
Čuj! v vertni seči prepeva kos	32
O zakaj si se mi vdala	33
Danes tukaj, jutri tam!	34
Nisem nemeč, dekle lépo	35
Kaj gledaš skrivaj me od strani	37
Milo se v meni serce topi	39
Pozdrav moj čuješ, zlata domovina!	40
Rena voda, lepa voda!	41
Ktera voda, Rena voda	43
Kaj sloniš, ti lepa žena!	44
Dolgopeta ti prikazen!	46
Lepa res si, zlata Praga!	48

III.

Le enkrat daj še, majnik zlati!	51
Zastonj, drevo! si zelenelo	52
Na šibki veji, tanki smreki	54
Kaj samec pohajaš mladenič bled!	56
Ko gledam te, zelena njiva!	58
O mehka noč, pomladna noč!	60
Ostani mu, ostani zvesta!	62
Kaj, deček! kališ mi bistro vodo!	64
Kako si otožno, jesensko nebo!	65
Visoko čez gore in čez planjave	66
Zakaj pa nisi prej nanašal	67
Oh! kaj ste res spet tu, solze!	68
Ti me spremljaš neprestano, tiha žalost!	69
Visoko pravega pevca čestimo!	70

IV.	Stran.
Nazaj, nazaj, serce! iz nova	73
Brezi jadra, brez kermila	75
Veseli obrazi okrog in okrog	76
Veselje v tvojo hišo gre	77
Na vročem zglavji vroča glava!	78
In ti mi ne učeš na glas, serce!	79
Glej! drevje po gozdu rumeni	80
Podaj mi roko, če imaš serce	81
Glej! solnce se skrilo je za goró	83
Le pojdi, kamor serce ti veli	84
Domu iz tujega si kraja	83
V večernem žaru se gora blišči	88
Pozdravi bog te, belo mesto!	90
Okó te moje spoznalo je koj	91
Ne vprašaj nikar, kaj me je vžalilo	92
Lepo hvalo, dekle zalo!	93
Bog sprimi, svitlo te jezero!	94
Po jezeru mirno se voziš, labud!	96

V.

Mojemu narodu	99
Mladini	101
Po pogrebu	104
V veseli družbi	105
Svét	107
Solčni mrak	108
Konju	113
Solncu in mescu	115
Solncu	116

	Stran.
Mescu	117
Pevcu-jezikoslovcu	118
Koprivo	119
Bralcu	124

VI.

Rejenka	129
Ančika	131
Sirota	132
Bolnik	131
Turki na Slevici	137
Nočna sodba	142
Izgubljeni sin	148
Orest	152

Kazalo.

